

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: **«Облік і контроль витрат операційної діяльності на прикладі
автотранспортного підприємства ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК»**

Виконавець:

студентка факультету менеджменту, обліку та
інформаційних технологій

Головченко Тетяна Олександрівна

(прізвище, ім'я, по-батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Белінська Ольга Вікторівна

(прізвище, ім'я, по-батькові)

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Для усіх підприємств питання обліку витрат завжди є найбільш значимим, так як величина витрат представляє собою головний резерв підвищення прибутку підприємства. Саме тому залежно від системи обліку витрати мають як доцільний, так і недоцільний характер. Головною метою ефективного управління автотранспортним підприємством є отримання достовірної, повної та оперативної інформації про витрати. Саме таку інформацію надає облік витрат, що є центральною підсистемою в інформаційній системі бухгалтерського обліку. Від належної організації обліку витрат та калькулювання собівартості продукції залежать рівень економічного управління підприємством, ступінь впливу результатів діяльності окремих підрозділів на підвищення ефективності виробництва, обґрунтованість планування якісних та кількісних показників й оптимальне ціноутворення.

Отже, актуальність обраної теми обумовлена потребою в ефективній методиці розподілу витрат операційної діяльності, яка б відповідала інформаційним запитам користувачів. Недостатнє усвідомлення ролі операційних витрат при формуванні собівартості продукції на практиці призводить до непередбачених управлінських рішень, що негативно впливає на фінансові результати діяльності вітчизняних автотранспортних підприємств.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є вивчення теоретичних і практичних засад обліку та контролю операційних витрат на підприємстві ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК».

Завдання дослідження. Для досягнення поставленої мети в роботі визначені наступні завдання:

- дослідити економічну сутність витрат як економічної категорії;
- розглянути та узагальнити класифікацію та оцінку витрат підприємства;
- з'ясувати методико-організаційні положення обліку витрат від операційної діяльності на автотранспортному підприємстві та виявити недоліки в існуючій практиці їх облікового відображення на ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК»;
- запропонувати шляхи покращення обліку операційних витрат;
- здійснити аналіз операційних витрат досліджуваного підприємства, запропонувавши шляхи зниження витрат;
- узагальнити методичні аспекти та надати практичні рекомендації щодо проведення контролю витрат від операційної діяльності на ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК»;
- розробити систему організаційно-економічних заходів зниження витрат–виробництва на ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК».

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження – процес обліку та контролю операційних витрат.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та організаційно–практичні питання обліку та контролю операційних витрат в діяльності ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК».

Методи дослідження. Під час написання роботи були проведені дослідження на теоретичному та практичному рівнях. Також були використані такі методи як: балансовий та аналітичний, конкретно-наукові (індукція, дедукція, групування, порівняння), методи аналізу та синтезу.

Інформаційною базою дослідження є: річна звітність, первинна документація синтетичного й аналітичного обліку підприємства ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК», законодавчі та нормативні документи щодо бухгалтерського обліку та контролю витрат операційної діяльності, вітчизняні та зарубіжні наукові публікації, дані мережі Internet. Структура кваліфікаційної роботи містить: анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

Публікації та апробація результатів дослідження. По результатах проведених досліджень були опубліковані тези та статті:

- Головченко Т. О. Аналіз операційних витрат за економічними елементами / Т. О. Головченко // Збірник науково-практичних статей. Одеський національний економічний університет. Обліково-економічний факультет (кафедра економічного аналізу), 2018. – С. 24-28 [15].
- Головченко Т. О. Аналіз фінансового стану підприємства на прикладі ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК» / Т. О. Головченко // Збірник науково-практичних статей. Одеський національний економічний університет. Обліково-економічний факультет (кафедра економічного аналізу), 2018. – С. 137-141 [16].
- Головченко Т. О. Аналіз ймовірності банкрутства на прикладі ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК» / Т. О. Головченко // Збірник науково-практичних статей. Одеський національний економічний університет. Обліково-економічний факультет (кафедра економічного аналізу), 2019. – С. 238-242 [17].
- Головченко Т. О. Наявність загрози втрати фінансової стійкості підприємством на прикладі ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК» / Т. О. Головченко // Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті євроінтеграції : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції. – Харків: «Діса плюс», 2019. – С. 139-141 [18].
- Головченко Т. О. Проблеми обліку доходів та витрат автотранспортного підприємства / Т. О. Головченко // Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації. Тези доповідей V Міжнародної студентської науково-практичної інтернет- конференції. – Одеса: ОНЕУ, 2019. – С. 40-41 [19].

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 71 найменувань та 26-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 86 сторінок. Основний зміст викладено на 67 сторінках. Робота містить 16 таблиць, 7 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи обліку операційних витрат»* розглянуто економічну сутність витрат, порядок визнання, оцінку та класифікацію,

охарактеризовано роль витрат у діяльності підприємства, визначено проблемні питання обліку операційних витрат.

У другому розділі **«Особливості обліку операційних витрат на ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК»** надано загальну економічну характеристику підприємства, визначено порядок організації та документальне оформлення, означено проблемні питання та надано шляхи вдосконалення обліку операційних витрат.

У третьому розділі **«Аналіз та контроль операційних витрат: методологічні та практичні аспекти»** проведено аналіз операційних витрат досліджуваного підприємства, висвітлено методичні аспекти контролю операційних витрат, визначено резерви та надані рекомендації щодо оптимізації обліку та контролю за витратами на підприємстві.

ВИСНОВКИ

В результаті вивчення законодавчих та нормативних документів з питань обліку, контролю, аналізу та моделювання операційних витрат, дослідження практичної діяльності ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК», можна зробити висновки, що:

1. На підприємстві необхідно створити Наказ про облікову політику, в якому буде визначено організацію проведення кожної процедури, пов'язаної з обліком, і призначення відповідального, визначено системи та форми внутрішньогосподарського обліку та правила документообігу; затвердити форми для управлінського, оперативного й аналітичного обліку деяких видів активів та зобов'язань.
2. Для зменшення витрат на паливо-мастильні матеріали, для підвищення рівня конкурентоспроможності, вважаємо, доцільним впровадити на підприємстві ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК» високотехнологічні рішення, які спрямовані на зменшення фінансових витрат підприємства.

Здійснення контролю за витратами підприємства на паливо можливо за одним із наступних варіантів:

- встановлення системи GPS стеження і контролю палива за нормовитратами;
  - встановлення системи GPS моніторингу з використання рівня палива;
  - робити щомісячні заміри палива на початок та на кінець місяця, на підставі яких розраховувати витрати палива в літрах на 100 кілометрів та зіставляти фактичні витрати з нормативними.
3. Необхідно слідкувати за залишками запчастин на складі, щомісяця розраховувати обсяг витратних матеріалів, запчастин та проводити закупівлі завчасно, з метою зменшення витрат. На сьогоднішній день виробники пропонують широкий асортимент запчастин, експлуатаційних матеріалів та паливно-мастильних матеріалів, але якість не завжди відповідає ціні. Попередньо куплені деталі для обслуговування авто, у разі поломки, допоможуть запобігти простою автомобіля. Впровадження даної рекомендації дозволить зменшити витрати на собівартість наданих послуг, що в результаті призведе до збільшення доходу від реалізації наданих послуг.

4. На підприємстві у 2018 році витрати, що пов'язані з рекламою були відображені на 93 рахунку «Витрати на збут», а у 2019 році бухгалтер відобразив такі витрати на 92 рахунку «Адміністративні витрати». Відображення витрат, пов'язаних з рекламою на 92 рахунку в подальшому викривляє облік.
5. ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК» за аналізований період знаходиться в кризовому фінансовому стані. Кризовий стан був зумовлений відсутністю на підприємстві величини власних оборотних коштів. Дефіцит власних оборотних коштів в 2016 році склав 182 тис. грн., в кінці 2017 року дефіцит власних коштів склав 1 280 тис. грн., в 2018 році даний дефіцит склав 1 444 тис. грн. Для нівелювання негативного впливу на формування величини запасів власними оборотними коштами підприємство не використовує довгострокові кредити та займи, в результаті чого не може покрити величину суми запасів, яка була на протязі трьох році.
6. Баланс в цілому признається не ліквідним. ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК» необхідно, прагнути до того, кредиторська заборгованість підприємства була повністю покрита за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів. Перетворення запасів в грошові кошти дозволить повністю покрити довгострокові зобов'язання, та наявні на підприємстві величини власних оборотних коштів.
7. ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК» є абсолютно неплатоспроможним, так як і в 2017 році та в 2018 році недостатньо грошових коштів та їх еквівалентів для покриття поточних зобов'язань. Так при рекомендовано рівні покриття поточних зобов'язань за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів в 25 % підприємство забезпечувало в минулому році даний розрахунок на 2 %, а у звітному році 9%. Коефіцієнт швидкої ліквідності на підприємстві не відповідає рекомендованому рівню, тому підприємство не признається платоспроможним. В минулому році 40 % поточних зобов'язань покривались грошовими коштами та дебіторською заборгованістю, а у звітному 57%. Коефіцієнт загальної ліквідності показав, що підприємство у минулому році розраховалося за всіма поточними зобов'язаннями на 113 %, а у звітному році лише на 112 %.
8. Найбільшу питому вагу займає собівартість наданих послуг. Так в 2016 році вона склала 91,18%, у 2017 році – 96,13%, у 2018 – 92,47%. Найменшу питому вагу на протязі трьох років займають витрати на збут. У 2017 році витрати операційної діяльності становили 15 824 тис. грн. проти 2 677 тис. грн. у 2016 році. Таке збільшення витрат від операційної діяльності на 13 147 тис. грн, відбулося за рахунок збільшення собівартості наданих послуг на 12 771 тис. грн., збільшення адміністративних витрат на 356 тис. грн. та збільшення інших операційних витрат на 20 тис. грн. Витрат на збут у 2016 та 2017 роках не було.
9. У 2018 році порівняно з 2017 роком витрати від операційної діяльності зменшилися на 296 тис. грн. Позитивним моментом є те, що у 2018 році порівняно з 2017 роком собівартість наданих послуг зменшилась майже на 854 тис. грн., а питома вага таких витрат зменшилась на 3,66% у 2018 році і склала

92,47% проти 96,13% у 2017 році. Також зменшилися інші операційні витрати у 2018 році порівняно з 2017 році. Так у 2017 році такі витрати склали 20 тис. грн. та займали 0,13% питомої ваги від усіх витрат, тоді як у 2018 році інші операційні витрати становили 11 тис. грн. та питома вага складала 0,07%. Негативним моментом було те, що у 2018 році витрати на адміністративні потреби збільшилися на 564 тис. грн. та витрати на збут становили на 3 тис. грн. більше, ніж у 2017 році.

10. Аналіз даних показав, що операційні витрати за елементами в 2017 році збільшилися на 347 тис. грн. порівняно з 2016 роком та на 619 тис. грн. у 2018 році порівняно з 2017 роком. На протязі трьох років найбільшу питому вагу у складі операційних витрат по елементам займали інші операційні витрат. В 2016 році вони займали 64,42% від усіх витрат, у 2017 році – 29,64%, у 2018 році – 30,09%. Найменшу питому вагу в 2016 році займали витрати на амортизацію та становили 1,12%, в 2017 році матеріальні витрати – 13,03%, в 2018 році відрахування на соціальні заходи – 11,11%. Витрати на протязі 2016-2018 рр. збільшилися як в абсолютному, так і у відносному вираженні.
11. Досліджуючи діяльність підприємства «ТКА ЛОГІСТИК» виявлено, що на підприємстві відсутня посада контролера. Необхідно сформувати механізми отримання своєчасної та повної інформації, які дозволять відображати зміни зовнішніх умов, якість виконання поставлених керівництвом завдань, своєчасно виявляти відхилення від планів і служитимуть джерелом для формування прозорої системи внутрішнього контролю. Один з таких механізмів – дієва система внутрішнього контролю, заснована на специфіці діяльності автотранспортного підприємства.
12. Згідно із проведеним дослідженням, для формування рекомендацій по покращенню управління процесом формування витрат з метою підвищення рентабельності виробництва, слід врахувати, що найбільший вплив на зміну рентабельності продажу мають такі ознаки, як дохід від реалізації та собівартість наданих послуг.

АНОТАЦІЯ

Головченко Т. О., «Облік і контроль витрат операційної діяльності на прикладі автотранспортного підприємства ТОВ «ТКА ЛОГІСТИК»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»

Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес обліку, аналізу та контролю операційних витрат.

У роботі розглянуто теоретичні аспекти обліку, аналізу та контролю операційних витрат.

Проаналізовано основні фінансово-економічні показники, проведено

економічний аналіз операційних витрат, проблемні питання відображення в обліку операційних витрат.

Запропоновано шляхи удосконалення: приділити увагу порядку формування документообігу на підприємстві, внести зміни в бухгалтерському обліку, щодо помилок у відображенні операційних витрат, впровадити нові системи контролю за витратами на підприємстві.

Ключові слова: операційні витрати, собівартість наданих послуг, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати, витрати.

ANNOTATION

Holovchenko T. O., «Accounting and control of operating expenses on the example of the motor transport enterprise of TKA LOGISTIK LLC»,
thesis for Master degree in specialty «071 Accounting and Taxation»
under the program
«Accounting, auditing and taxation of business activities»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2019

The Master's qualification work consists of three sections. The object of study is the process of accounting, analyzing and controlling operating expenses.

The theoretical aspects of accounting, analysis and control of operating expenses are considered in the paper.

The basic financial and economic indicators are analyzed, the economic analysis of operating expenses is conducted, the problems of reflection in the accounting of operating expenses are problematic.

The ways of improvement are suggested: to pay attention to the order of formation of workflow at the enterprise, to make changes in accounting, about errors in the reflected operating expenses, to introduce new systems of control over expenses at the enterprise.

Keywords: operating expenses, cost of services rendered, administrative expenses, sales expenses, other operating expenses, expenses